

**Studieförämjandets musikskola
Nacka Kommun**

Anna Johansson, Stockholm
Gun Dahlquist, Stockholm
Liliane Stiby, Värmdö
v. 6 – 8, 2010

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTA OM ENHETEN	4
<i>Typ av skola.....</i>	<i>4</i>
<i>Ledning.....</i>	<i>4</i>
<i>Organisation.....</i>	<i>4</i>
OBSERVATIONENS METOD.....	4
MÅLOMRÅDEN	5
<i>Normer och värden.....</i>	<i>5</i>
<i>Utveckling, lärande och konstnärligt skapande</i>	<i>6</i>
<i>Elevernas inflytande och ansvar.....</i>	<i>9</i>
<i>Styrning och ledning.....</i>	<i>10</i>
STARKA SIDOR	12
FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN	12
SAMMANFATTANDE SLUTSATS OM ENHETEN	12
REFERENSER	13
KOMMENTARER TILL RAPPORTEN FRÅN STUDIEFRÅMJANDETS LEDNING.....	14

VÅGA VISA

Hösten 2008 startade ett arbete för att utveckla observationer för musik- och kulturskolor, där Ekerö, Nacka, Salem, Värmdö och Upplands Väsby samt Stockholm och Norrtälje deltar. Utvecklingsarbetet har skett i samarbete med Sveriges musik- och kulturskoleråd, SMOK. Våren 2009 genomfördes pilotobservationer på fyra skolor, och från och med hösten 2009 görs observationer reguljärt i kommunerna.

VÅGA VISA ska:

- ske utifrån ett medborgarperspektiv stimulera till erfarenhetsutbyte och ökat lärande
- ge kommuner och skolor underlag till förbättring och utveckling
- ge underlag för analyser och jämförelser mellan kommuner och skolor
- utgöra en viktig del av kvalitetsuppföljningen
- bidra till ökad måluppfyllelse.

Observationerna avser den frivilliga delen av verksamheten i musik- och kulturskolor.

Metoden

Observationer i VÅGA VISA genomförs av pedagoger och verksamhetsansvariga. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun under en period, ofta en vecka. Observatörerna skaffar sig en så heltäckande bild som möjligt av skolan och dess verksamhet genom verksamhets- och lektionsbesök samt intervjuer med elever, personal och skolläda. I observationsarbetet ingår också att ta del av skolans pedagogiska dokumentation.

En metodbok styr och stödjer observatörerna i deras arbete. Observationen redovisas i en rapport som skrivs enligt en särskild mall.

Målområden

Observatörerna beskriver och bedömer verksamheten på fyra områden:

- Normer och värden.
- Utveckling, lärande och konstnärligt skapande.
- Elevernas inflytande och ansvar.
- Styrning och ledning.

Fakta om enheten

Typ av skola

Studiefrämjandets musikskola i Nacka är en auktoriserad musikskola, vilket innebär att de har i uppdrag att bedriva musikskoleverksamhet på fritiden. De omfattas av systemet med musikskolecheck som alla mellan 7 och 19 år, mantalsskrivna i Nacka, kan utnyttja för musikskoleverksamhet på fritiden. Varje skola erhåller en bestämd summa pengar för varje elev och år. Musikskolan bestämmer själv sina avgifter, med en bestämd maxtaxa angiven av kommunen. Alla auktoriserade musikskolor i Nacka (8 stycken) kommer i höst att ha ett gemensamt anmälningsförfarande och samma avgift. Studiefrämjandet har för närvarande en avgift på 750 kr/termin att gå i grupp, 550 kr om man ”spelar med en kompis” och 1000 kr för individuell undervisning. Lektionens längd är mellan 30 –45 minuter. Antalet kurstillfällen är 15/termin. Verksamheten vänder sig till barn i åldern 7 – 19 år. Studiefrämjandet musikskola har pop- och rockprofil. Musikskolan erbjuder undervisning i följande ämnen: akustisk gitarr, elgitarr, sång, trummor, elbas, keyboard, piano och rockskola. Dessutom undervisas i låtskapande/inspelning/musikdata och musikteori. Det finns ingen instrumentuthyrning, alla elever måste ha egna instrument att träna hemma på. På plats finns däremot låne-instrument.

Ledning

Huvudman är Studiefrämjandet, en politiskt och religiöst obunden organisation. Avdelningens verksamhetsområde är Nacka, Tyresö, Värmdö, Haninge och Nynäshamn och musikskolans upptagningsområde är Nacka kommun. Musikskolans ledning består av en verksamhetsledare (i texten kallad VL), med ansvar för avdelningens hela verksamhet i sydöstra Stor-Stockholm, och två handläggare, en på Alphyddan och en på Finntorpsvägen, därutöver finns en kontorist. All administration sköts från kontoret på Finntorpsvägen 3C, där också en stor del av undervisningslokalerna finns. Övriga lokaler ligger på närbelägna Alphyddevägen 1. Förutom musikskolan bedriver Studiefrämjandet annan kulturverksamhet kopplad till musikskolan. Exempel är Studio Q, en musikverksamhet för tonårstjejer, och replokalsverksamhet i Musikhuset Alphyddan.

Organisation

Studiefrämjandet har bedrivit musikverksamhet i Nacka sedan 1984. Sedan 2007, då musikskolechecken infördes, är musikskolan auktoriserad. Verksamheten omfattar ca 340 elever och 20 lärare. Lärarna jobbar 1 – 3 dagar i veckan. Samtliga lärare är visstidsanställda.

Observationens metod

Observationerna ägde rum under 3 dagar: 8, 11 och 12 februari.

Vi gjorde sammanlagt 18 observationer av både enskild undervisning och gruppundervisning. Vi har intervjuat 11 lärare, 17 barn och 7 föräldrar. En lärargrupp som intervjuades var inbjuden av verksamhetsledaren, då medverkade 5 lärare. De andra lärarintervjuerna skedde vid andra tillfällen. Vi intervjuade verksamhetsledaren och två handläggare. Vi besökte samtliga verksamhetsområden utom tre (undervisning på keyboard, musikdata/låtskapande samt musikteori).

Vi har, förutom intervjuer, tagit del av Studiefrämjandets måldokument, information på kommunens hemsida och musikskolans hemsida. Vi har också tagit del av kursplaner som lärarna skrivit.

Målområden

Normer och värden

Beskrivning

I verksamhetsplanen för Studieförbundet i sydöstra Stor-Stockholm finns områden som fått särskilt fokus under 2009, nämligen: hållbar utveckling, folkhälsa, unga, tillgänglighet för alla och kvalitet. Dessa områden bygger i sin tur på den långsiktiga inriktning Studieförbundet har och som speglar hela verksamhetsidéen. I musikskolan finns Studieförbundets policy, med de grundläggande värderingarna tydligt deklarerade, som en fond. I dokumentet ”Personalpolicy” finns att läsa: ”Kulturen i Studieförbundet präglas av förtroende och ansvarstagande. En god etik och alla människors lika värde är grunden för vårt handlande”. I samma dokument finns tydliga mål vad gäller jämställdhet oavsett kön, sexuell läggning, etnisk bakgrund eller handikapp. I samtal med VL bekräftas denna policy, och att Studieförbundets folkbildningstanke, som öppnar för alla slags människor, är vägledande i verksamheten. En strategi för att implementera detta synsätt är att alla lärare går Studieförbundets egen utbildning (”L1- L4”) för att ta del av organisationens målsättning och värdegrund.

Alla som jobbar inom Studieförbundet förväntas vara goda representanter för organisationen. Man säger sig också vilja skapa en arbetsplats där det råder ”vi-känsla” och där spelregler och mål är tydliga. På Musikskolan uppfattar vi det som att denna ambition slagit väl igenom. Ledning, lärare, elever och föräldrar är samstämmiga i att stämningen är vänlig, öppen och tolerant. På Studieförbundets musikskolas hemsida kan man läsa en sammanfattning av värdegrunden och en tydlig deklaration av vilka pedagogiska ideal som råder. Här framhålls folkbildningstanken, och att undervisningen bygger på elevens förutsättningar och individuella målsättning.

På Musikskolan uppfattar vi att det finns en levande diskussion omkring undervisningen och de förutsättningar som råder, exempelvis gällande jämställdhet och motverkande av könsroller. Personalgruppen är övervägande manlig, och tämligen könsbunden vad gäller undervisningsområden – kvinnliga lärare på sång, manliga på instrument, med ett undantag: en kvinnlig elbaslärare. Vid intervjuer med en grupp lärare diskuterades svårigheten att motivera unga tjejer att spela i band eller synas i större sammanhang. Detta försvåras, enligt lärarna, av att det inte finns så många kvinnliga förebilder, varken i lärargruppen (vilket flera lärare beklagade) eller inom rockmusiken. Ett sätt lärarna ser som verkningsfullt för att underlätta för tonårstjejer i musicerandet är att framhålla kvinnliga musiker. Lärarna uppmuntrar alla elever att delta i större evenemang, som den regelbundet återkommande ensembledagen. Ett annat exempel på ambitionen att lyfta fram tonårstjejer är den satsning på ”Studio Q” som Studieförbundet gjort. Musikintresserade tjejer mellan 13 och 19 år får gratis reptider, samt stöd att komma igång med ett band. Vid våra observationer fanns affischer på både manliga och kvinnliga artister på väggarna i undervisningslokalerna.

Nacka är en ganska segregerad kommun bostadsmässigt sett. Andelen musikskole-elever med annan etnisk eller kulturell bakgrund än den svenska är ganska låg inom Studieförbundet. Eleverna kommer oftast från närbelägna områden. För att kunna erbjuda verksamhet enligt målen att alla ska kunna delta har Studieförbundet samarbeten med fritidsgårdar och föreningar.

Förhållningssättet mellan elever och lärare, menar vi, präglas av ömsesidighet och respekt. I intervjuer berättar flera av barnen att läraren lyssnar på deras förslag och är bra på sitt instrument. Lärarna å sin sida framhåller glädjen i att se eleverna utvecklas, att få förmedla kunskaper som gör att det som verkade så svårt från början plötsligt fungerar och leder vidare. En lärare menar att man lär sig mycket av barnen, man måste hela tiden tänka i nya banor, hitta nya infallsvinklar: ”man kan alltid prova de förslag eleverna har – det kan bli jättebra, det kan bli tokigt”.

Bedömning i text

Studiefrämjandet har en gedigen värdegrund med förankring både i historia och samtid. Vi bedömer att musikskolan på ett framgångsrikt sätt lyckas förmedla denna värdegrund till lärare och elever. Vi såg under våra observationer en genomgående varm ton i dialogen mellan lärare och elever. Lärare och arbetsledning uttrycker ömsesidig uppskattning och respekt inför varandras arbetsuppgifter. Medvetenheten om vissa svårigheter, exempelvis rörande tonårstjejer och rockmusik, är hög liksom ambitionsnivån. Det finns en tydlig önskan om att upptäcka svaga länkar och åtgärda dem, och en stor flexibilitet när det gäller lösningar. Det råder ett gott diskussionsklimat. Studiefrämjandet tar som arbetsgivare ansvar för att alla lärare ska ha en gemensam grund att stå på i mötet med elever och föräldrar. Lärarna visar stor lyhördhet och flexibilitet i sin undervisning, och lyckas på så sätt vidarebefodra den värdegrund Studiefrämjandet har.

Bedömning enligt skala¹

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Utveckling, lärande och konstnärligt skapande

Beskrivning

Som vi nämnt under rubriken ”normer och värden”, jobbar Musikskolan enligt de riktlinjer som Studiefrämjandet fastställt. Folkbildningstanken med individen i centrum förs bland annat fram på hemsidan. Musikskolan finns där presenterad i tre punkter:

- Lustfylld undervisning med särskilt fokus på pop- och rockmusik
- Entusiastiska musiklärare med gedigen erfarenhet
- Fräscha lokaler centralt i Nacka på Finntorpsv. 3 C och Alphyddev. 1.

Undervisningen präglas av dialog mellan elev och lärare. Läraren och eleven samråder, och väljer låtar utifrån elevens önskemål eller utveckling. Lärandet, som till stor del är gehörsbaserat, sker genom att läraren går igenom nya moment som eleven sedan får prova. Det musikaliska samspelet mellan elev/er och lärare är en viktig del av lektionen. I gruppundervisningen får eleverna tillfälle att lyssna på varandra, vänta på sin tur och uppleva gruppdynamik.

Under våra observationer ser vi att lärarna har en ambition att ”skräddarsy” materialet efter eleven. Annars är lektionsformen i huvudsak den traditionella med spel av läxa och genomgång av ny läxa. Lektionerna sker enskilt eller i grupp. Datorer används mycket i undervisningen, bl a såg vi Spotify användas på ett mycket pedagogiskt sätt. Playalong, där man kan ändra tempot på en förinspelad slinga, såg vi användas i trumundervisningen. Lärarna är väl förberedda och hittar lätt material till sina elever. De försöker tillgodose elevernas önskemål och genom lyhördhet för elevens initiativ kan

¹ SKALA :

- **4.0 MYCKET GOD KVALITET** – verksamheten uppvisar mycket goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt på de punkter som tas upp i metodboken.
- **3.0 GOD KVALITET** – verksamheten har i huvudsak god och jämn kvalitet med vissa förbättringsområden .
- **2.0 TILLFREDSSTÄLLANDE** – verksamheten är i huvudsak tillfredsställande men har varierande kvalitet och/eller vissa brister.
- **1.0 EJ TILLFREDSSTÄLLANDE** – verksamheten är utifrån metodbokens punkter inte tillfredsställande.

självständighet utvecklas och intresse bibehållas. Lärarna, som till stor del är utövande musiker, behärskar sitt ämne mycket väl. Detta faktum omnämns i en föräldraintervju som en stor inspirationskälla för eleverna. Lärarna beskriver sin kompetens som bred vad gäller musikstilar, vilket är en uttalad målsättning för musikskolan. ”Vi undervisar i flera musikgenrer, men fokus ligger särskilt på pop-och rockmusik.” som det uttrycks i Vår musikskoleprofil. Det finns inte någon enhetlig form för hur kursplaner utarbetas, detaljerade kursplaner utformas av varje enskild lärare. Initiativ har tagits för att skapa lärarlag där pedagogiska idéer och gemensamma kursplaner för varje instrument diskuteras. Diskussioner pågår också om att lägga ut kursplanerna på hemsidan.

Såvitt vi ser är det lustfyllda lärandet viktigt i skolan. Eleverna uppmuntras till egna initiativ. Beröm, uppmuntran och annat stöd förekommer mycket, samt tydliga förklaringar till nya moment. Lärarna bjuder in till samtal och medverkan från elevens sida. Fraser som ”Kom ihåg den känslan”, ”Vad har du gjort förut?”, ”Vad vill du jobba med?”, ”Hur tänkte du?” hördes under våra observationer. Hos flera av de elever vi observerade var detta första lektionen för terminen, första lektionen för ny lärare eller första lektionen på instrumentet. Den trygga inramningen, elevens lust till lärande samt lärarens varsamma pedagogik bidrog till ett avspänt möte. Under observationerna såg vi också att eleverna ställde många frågor till lärarna och tog till sig nya moment på ett naturligt sätt. Vi såg även exempel på att ambitionsnivån i vissa fall var för hög, och att man då letar efter en lagom nivå i undervisningen. Improvisation lärs ut på ett lättfattligt sätt, bl a med hjälp av bluesskalan. ”Bluesskalan använder jag för att avdramatisera – det är bara att köra, du kan göra vad du vill”, säger en av lärarna.

En gång per termin är det ensembledag. Under denna dag ges eleverna tillfälle att träffas i nya konstellationer, uppleva spelglädje och kanske få en vilja att spela tillsammans fortsättningsvis. Eleverna anmäler sig och utifrån anmälningarna skapar musikskolan spelgrupper. Regelbundet anordnas också ”Öppet musikhus” med ”prova-på”, där intresserade barn och ungdomar får prova att spela olika instrument. Vi har mött flera elever som via ”prova-på” blivit sugna på att spela och därför anmält sig till någon/några av musikskolans kurser.

Ambitionen till olika typer av framträdanden finns, men hejdas av brist på lämplig konsertlokal. De nuvarande framträdandena i Finntorp sker antingen i korridoren eller i lärarrummet. Flera av lärarna menar vid samtal att det vore roligt och meningsfullt att ha små-framträdanden i större utsträckning men att det inte finns någon riktigt bra lokal för detta.

Musikskolan är som redan nämnts öppen för alla, även för barn och unga med funktionsnedsättning. Ett exempel på detta är en gitarrlev med synskada. Det finns ingen verksamhet som vänder sig direkt till elever med svårare funktionsnedsättning, ej heller specialkompetens för denna elevgrupp. Det finns dock en stor vilja hos Studieförbundet musikskola att tillmötesgå alla så långt som möjligt.

Det finns en kostnadsfri kulturverksamhet för de grupper man anser är betjänta av det. Ett exempel är gratis reptid för flickor i tonåren (”studio Q”).

Det finns inget avancerat program inom Studieförbundet musikskola. I de fall eleven visar större ambition och begåvning försöker lärarna stötta och slussa vidare. Förutom att ge exempel på musikklasser och musikinriktade grundskolor kan lärarna tipsa om replokaler och stötta till medverkan vid konserter och ensemble dagar.

Enligt de lärare vi talat med sker skriftlig dokumentation, både under och efter lektionerna. Detta var också något vi observerade vid våra besök. I vissa fall sätter eleven och läraren upp gemensamma mål som kan följas upp. Samtal med föräldrar sker spontant, vilket några av lärarna menar leder till att de har mest kontakt med de yngre elevernas föräldrar, som lämnar och hämtar sina barn på musikskolan.

Någon systematiserad utvärdering av varje elevs lärande finns inte, däremot öppenhet och tillgänglighet hos lärarna för samtal om någon förälder önskar.

De egna lokalerna i Finntorp är ljusa och fräscha med många fönster. De fungerar mycket bra för verksamheten, men i vissa fall upplevde vi lyhördheten som störande. Öppenheten förstärks av glasväggar mot korridoren, där eleverna väntar. Det finns gardiner att dra för för avskildhet. Ämne och dag står skyltat på dörrarna. Lokalerna ligger i gatuplan och är handikappanpassade. Det finns en handikapptolett.

Alphyddan ligger i ett garageliknande hus. En del av rummen har fönster och en del är fönsterlösa. Lokalen påminner om en ungdomsgård, med bl a en foajé med läsk och godisautomater. Det finns ett mindre utrymme för personalen. Lokalerna används till musikskolans verksamhet och som replokal för rockband, som då hyr in sig. Studiefremjandet har en person anställd som ansvarar för lokaler, uthyrning, reptider mm. P g a uthyrningsverksamheten är slitaget stort på lokaler och utrustning. Ljusförhållandena i lokalerna är ej de bästa. Vi upplever dock stor spelglädje, och både lärare och elever är mycket engagerade i verksamheten. Lokalerna är dock svåra att nå för en person med rörelsenedsättning. Trösklarna är, vid tidpunkten för vårt besök, höga och det saknas ramp och skyltar som visar var verksamheten håller till. Det saknas även upplysningar på hemsidan om lokalernas tillgänglighetsgrad.

Det som på många sätt utgör en styrka – att ha egna välanpassade lokaler – kan också vara en svaghet, menar VL. Detta beror på att många föräldrar och elever föredrar undervisning på nära håll, gärna i grundskolornas närhet. Av de elever vi talat med har ingen tyckt att det är en nackdel att de måste färdas en bit. ”Det är ju jättenära, det är så mysigt att komma hit”, sa en elev från Sickla. De föräldrar som vi träffade i hallen sa att de trivdes, en del brukade ta med fika och passa på att umgås.

Bedömning i text

Studiefremjandets musikskola i Nacka ligger väl framme när det gäller uppfyllandet av målen. I såväl bemötandet av elever som i arbetet att utveckla kursplaner pågår en utvecklingsprocess. Eleverna upplever delaktighet och att deras kreativitet får stort utrymme. Arbetet med gemensamma kursplaner bör få fortsatt utrymme och stöd. Man bör också söka former för att utvärdera varje elevs lärande tillsammans med elev och föräldrar.

Möjligheter till samspel och framträdanden finns, och då i ganska stor skala. Mindre framträdanden, under lättare former, är mer ovanliga. Det har till viss del att göra med att det saknas en lämplig lokal för detta. Flera av lärarna har dock arrangerat småkonserter i undervisningsrummen. Denna opretentiösa form av framträdanden skulle kunna utvecklas. Det skulle också kunna vara en möjlighet att visa utomstående hur bra lokalerna är och på så vis få fler elever.

Lokalerna är i huvudsak ändamålsenliga, men behöver i vissa fall handikappanpassas. En person med rullstol kan helt enkelt inte komma in i lokalerna på Alphyddevägen, vilket utesluter både elever och föräldrar med rörelsehinder. Det är inte helt i linje med att verksamheten ska vara tillgänglig för alla, vilket står på hemsidan. På Finntorpsvägen finns behov av ytterligare ljudisolering.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Elevernas inflytande och ansvar

Beskrivning

”Utifrån ett demokratiskt synsätt hävdar vi alla människors lika värde och rätt till kunskap, kultur och bildning”, så skrivs det i Studieförbundets strategiska plan för 2010. Som vi tidigare påpekat färgar Studieförbundets grundsyn musikskolan. Även när det gäller elevernas inflytande och ansvar blir detta tydligt. Vi såg under våra observationer, i samtal med ledningen och lärare och i intervjuer med barn och föräldrar, tydliga tecken på detta.

Lärarna lägger vid intervjuer tonvikt vid att tillsammans med eleverna hitta en lämplig nivå och repertoar. Detta sker vid samtal när lärarna frågar eleven/eleverna om vilken musikstil, alternativt eget låtval, de vill jobba med under terminen. I de fall det är svårt för eleverna att komma med förslag kan man som lärare ta fram 3 olika musikstycken och sen får eleven/eleverna besluta vilket som känns bäst, allt för att eleven skall känna sig delaktig och motiverad inför det utvalda materialet.

Detta bekräftas även av alla elever som vi pratat med. Eleverna berättar också att man kan komma med nya förslag hela terminen och att läraren lyssnar och försöker tillmötesgå deras önskan så långt som möjligt. Ett exempel på en väldigt tydlig demokratisk uppgörelse mellan elev och lärare får vi när vi tittar på en trumlektion. Läraren har där gjort en överenskommelse med eleverna att de styr över 15 min var under lektionstid. Detta resulterar i en lektion där lärarens utvalda trumövningar under första delen av lektionen sedan används när det är dags för elevernas låtval. Läraren framhåller att kunskaper som snabbt appliceras på låtar fastnar lättare. Ett annat exempel på pedagogernas lyhördhet ser vi under en gitarrlektion för två 10-åringar, en pojke och en flicka. Läraren föreslår att de ska spela 'Idas sommarvisa' men båda eleverna protesterar och säger "neeeej". Flickan föreslår "kan vi inte få spela 'Sånt är livet', jag älskar den, jag och min kompis sjunger den jämt när vi ses". Strax har läraren plockat fram noterna/ackorden på "Sånt är livet", flickan blir jublande glad och pojken smittas av hennes entusiasm fast han aldrig hört låten. De spelar och sjunger låten på ett lekfullt sätt och byter ackord fram och tillbaka och till slut så kan eleverna låten ganska bra. Ytterligare ett exempel ges under en pianolektion. Tack vare lärarens flexibilitet byts elevens frustration till spelglädje och självförtroende när läraren istället för att träna på läxan (som eleven inte kan så bra) visar en bluesskala och ett blueskomp. Vips så jammar och improviserar de ihop och lektionen avslutas i en mycket positiv stämning.

På rockskolan menar de elever vi pratar med att de helt och hållet bestämmer material själva, vilket bekräftas av läraren. Han ser sig själv mer som en coach och handledare, än som undervisande pedagog i traditionell bemärkelse. Rockskolektionen vi besöker är ett mycket fint exempel på hur lärare och elever kan arbeta under demokratiska former. Eleverna får gemensamt bestämma låt, och läraren tar sedan fram låtvalet på Spotify så att alla kan höra hur den låter. Läraren skriver snabbt ner texten till refrängen så att sångerskan i gruppen kan bekanta sig med den medan keyboardisten och gitarristen gemensamt tar ut ackorden. Sedan får även trummisen lite nya tips om hur han kan spela. Eleverna hjälper varandra, exempelvis att transponera en låt, eller att ta ut ackord. Hela tiden finns en öppenhet i att respektera alla och aldrig påstå att något är rätt eller fel, vilket gör att alla vågar försöka utan att vara rädd att misslyckas.

Elevpanel eller annan organiserad form av elevbestämmande finns inte. Det finns en "Vad tycker du om oss-enkät" i foajen på musikskolan som både elever och föräldrar kan använda sig av då de vill uttrycka sin åsikt eller komma med förslag. Närheten till ledningen och administrationen gör dock att det, enligt VL, ligger närmare till hands att vända sig direkt till läraren eller dem. Ett föräldrapar efterlyser dock någon form av utvecklingssamtal men i nästa stund så ångrar de sig lite och säger att det kanske är lite upp till dem att söka upp pedagogen direkt om det finns frågor. Från en annan förälder påpekas att det skulle vara bra med tips om hur man kan stötta hemma.

I slutet av varje termin fyller varje elev, ofta tillsammans med en förälder, i en enkät som lämnas till musikskolan. Där utvärderas bland annat elevens lärande. Det är också en möjlighet för elever och föräldrar att lyfta fram det som är positivt och negativt med musikskolan. Dessa enkätsvar tas i beaktande när upplägget inför kommande termin planeras.

Bedömning i text

Elevernas medbestämmande och inflytande känns påtagligt på de flesta av de lektioner vi bevistat. De lektioner där det inte syns så tydligt beror antagligen på att eleven är nybörjare på sitt instrument och då behövs helt naturligt mer vägledning för att lära eleven grunderna. De lärare vi träffat tycks vara väldigt lyhörda när eleven t ex tycker att det är för svårt eller tråkigt, och alla sådana tillfällen vi bevittnat har vänts till glädje och kreativitet. Viljan att tillmötesgå elevernas önskemål så långt som möjligt är tydlig. Eleverna, och även de föräldrar vi pratat med, instämmer i detta. Det faktum att det inte finns någon form för samtal kring elevens lärande, som exempelvis utvecklingssamtal, kanske borde beaktas eftersom flera föräldrar uttrycker att de vill stötta sitt barn, och behöver bli lite vägleda i hur de gör detta på bästa sätt. Sammantaget bedömer vi att man lyckats väl med att skapa en stämning av medbestämmande och gemensamt ansvar för musikundervisningen. De organiserade formerna för elevinflytande, som exempelvis elevpanel, och föräldrasamverkan kan utvecklas.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Styrning och ledning

Beskrivning

Studieförbundets musikskola i Nacka har en tydlig profil som rock- och pop-skola med tyngdpunkt på lusten att lära. Varje år görs en detaljerad verksamhetsplan som sedan följs upp och utvärderas. Vid en intervju med VL berättar hon att verksamhetsplanen är en långsiktig planering, och att arbetet med att nå visionerna i den ständigt är under process. Målen för Studieförbundets musikskola i Nacka finns tydligt dokumenterat i verksamhetsplanen 2009. Där står t ex att man ska utveckla Rockskoleverksamheten och satsa särskilt på ensembleddagar och avslutningskonserter, skraddarsy ledarutbildningar för musikskolelärare och öka tillgängligheten för personer med funktionshinder. I lärargruppen kunde vi vid intervjuer se en samsyn kring dessa mål.

Lärarnas utbildningsnivå är minst folkhögskola, de flesta har musikhögskoleutbildning och alla är yrkesutövande musiker inriktning pop/rock/jazz. Det sistnämnda är något som VL framhåller som ett stort plus för skolan eftersom det gör lärarna uppdaterade på det senaste inom sitt område. Alla studieförbundets lärare får internutbildning om studieförbundets värdegrund och folkbildningshistoria. Den pedagogiska utbildningsnivån är ojämn i lärargruppen, därför uppmuntrar ledningen lärarna att utbilda sig pedagogiskt. Ett samarbete med SMI (Stockholms Musikpedagogiska Institut) angående kompetensutveckling finns och lärarna får stöd om de önskar gå någon utbildning där.

All schemaläggning för lärarna och byte av kurs eller tid för eleverna sköts av administrationen och fungerar väldigt bra enligt de lärare vi pratat med. Även föräldrar vi intervjuat understryker att administrationen är väldigt smidig att ha att göra med och eventuella ändringar såsom byte av tid eller instrument sker direkt eller så snabbt det är möjligt. ”Det finns inga krångliga mellanhänder”, säger en förälder. En viss oro uttrycks av VL angående nästa termin då kommunen skall överta hela

administrationen vad gäller elevantmälningar/avantmälningar.”Vi får hoppas att kunderna inte tycker att det blir för långt mellan administrerandet och verksamheten”, säger hon.

Kommunen genomför en kundundersökning årligen då elever på de olika musikskolorna ombeds svara på frågor angående musikskoleverksamheten som de deltar i på fritiden. Undersökningens resultat redovisas på kommunens hemsida. VL uttrycker dock att gensvaret hos eleverna att svara på frågorna har varit dåligt, så betydelsen av den är svår att avgöra. Alla elever som slutar i verksamheten följs upp genom telefonsamtal om varför. De flesta svarar att de ej längre har tid eller har kommit in på högre utbildningar vad gäller musik, men så gott som alla som svarar är väldigt nöjda med sin kurs, säger VL.

Det finns i dokumentet ”Personalpolicy” tydligt deklarerat hur en chef/ledare inom Studieförbundet bör förhålla sig. Vid våra intervjuer har lärarna uttryckt stor tillfredsställelse med ledningen och förtroende för deras förmåga att hantera olika situationer. Musikskolans ledning tycks följa de riktlinjer som Studieförbundet önskar av sina arbetsledare. Arbets- och ansvarsfördelningen är tydlig, vilket framhålls av några av lärarna: ”vi kan koncentrera oss på undervisningen, behöver inte bekymra oss om scheman eller annat kringarbete”. Lärarna upplever också att önskemål om förbättringar av instrumentutrustning och materiel alltid tillmötesgår om det hålls inom rimliga gränser.

Gitarrlärarna är den lärargrupp som organiserat sig i lärarlag. De möts flera gånger per termin för att hitta en gemensam riktning och utbyta erfarenheter med varandra inom sitt ämne. Flera andra lärare har blivit inspirerade av detta och planerar att göra på ett liknande sätt. Några av lärarna pekar på att anställningsformerna - att lärarna anställs för en termin i taget - kan utgöra en nackdel vid utvecklandet av undervisningen, och att kontinuiteten påverkas av att lärargruppen förändras varje termin. Det kan också uppstå osäkerhet vad gäller den personliga ekonomin, vilket kan leda till att äldre, mer erfarna lärare, söker sig till andra arbetsgivare. Andra lärare menar att anställningsformerna fungerar mycket bra om man frilansar som musiker och har många olika uppdrag. Många av lärarna har dock jobbat i åtskilliga år inom Studieförbundet. Kontakten mellan lärare och ledning är naturligt tätt, eftersom man sitter under samma tak. Rutiner kring medarbetarsamtal är under utveckling, hittills har dessa skett sporadiskt. Man har lärarmöten fyra gånger per termin och administrationen har personalmöten varannan vecka.

Lärarna trivs, enligt dem själva, väldigt bra med varandra och utbyter erfarenheter och reflekterar på ett, som vi uppfattar det, bra och naturligt sätt. Ett exempel på att lärarna trivs med varandra får vi av en pianolärare som säger att om någon av hans elever uteblir brukar han knacka på hos sångläraren och fråga om hon vill ha hjälp med att kompa eleven/eleverna. Detta skapar möjlighet för sångläraren att rikta hela sitt fokus på eleven/eleverna. Sångläraren bekräftar att detta händer då och då, och att dessa lektioner brukar vara väldigt uppskattade av alla.

Bedömning i text

Studieförbundets musikskola har i sin ledning både kvalitetstänkande och effektivitet. Tack vare tydliga verksamhetsmål, som genomsyrar hela musikskolan, har man bibehållit den goda undervisningssituationen även i tider av hårdnande konkurrens. Ömsesidigt förtroende och respekt mellan VL, handledare och lärare råder, vilket vi bedömer till stora delar är ett resultat av ett framgångsrikt ledningsarbete. Verksamheten har en klar samsyn om vilka mål och riktlinjer som finns, och vi ser att det också kommer eleverna till del i en stimulerande och kvalitativ undervisning. Vid de elev- och föräldraintervjuer vi gjort, uttrycks entusiasm över både lärare och ledningen. Att Studieförbundet är en politisk och religiöst oberoende organisation samt en välrenommerad sådan anses som ytterligare ett plus av föräldrarna. Det smidiga sättet varmed kommunikationen sker mellan elever-föräldrar och administrationen framstår som kundanpassad och bra.

Vi bedömer att lärarnas kompetens är hög, både vad gäller musicerandet och uppdraget att få eleverna att känna lust till lärande. Alla lärare har dock inte pedagogisk utbildning, vilket resulterat i ett samarbete med SMI angående kompetensutveckling. Handläggare och VL ger tydlig uppbackning vad gäller den pedagogiska kompetensutvecklingen vilket är positivt.

Lärarnas samarbete framstår som välfungerande. Exempel på detta är initiativet till lärarlag, en arbetsform som inspirerat flera av de andra lärarna, och som har ledningens stöd. Utvecklandet av pedagogik och metoder sker härigenom på ett naturligt och engagerat sätt. Förekomsten av samlande möten, såsom lärarmöten och personalmöten. är tillfredsställande, och formen för medarbetarsamtal är under utveckling.

Den svårighet som vissa lärare påtalat gällande anställningsformen bör undersökas. Det kan vara en faktor som avgör om man får behålla erfarna lärare.

Bedömning enligt skala

Starka sidor

- Den tydliga, stabila värdegrund som finns inom Studieförbundet.
- Verksamhetsledare, handläggare och lärarkår strävar mot samma mål.
- Korta beslutsvägar som ger en flexibel organisation.
- Att lärarna är yrkesutövande musiker vid sidan om sitt läraruppdrag.
- God kommunikation mellan lärare och ledning.
- Egna, välutrustade lokaler med möjlighet till samvaro, samspel och musikaliska möten.

Förbättringsområden

- Utveckla möjligheterna till uppspel och scen-framträdanden för alla elever på alla nivåer.
- Förbättra tillgängligheten till Alphyddan för personer med funktionsnedsättning.
- Utveckla kommunikationsforum, såsom utvecklingssamtal och elevpanel.
- Åtgärda lyhörddheten något i Finntorp.
- Utveckla arbetsformerna med lärarlag inom varje instrumentgrupp.
- Utveckla gemensamma kursplaner.
- Ytterligare uppmuntra den pedagogiska kompetensutvecklingen för lärarna.

Sammanfattande slutsats om enheten

Studieförbundets musikskola i Nacka framstår som en väl fungerande verksamhet. Den gedigna värdegrund som Studieförbundet vilar på har stort genomslag i musikskolan. Detta förmedlar kvalitet och trygghet till lärare, elever och föräldrar. Ett gott ledarskap med tydlig ansvarsfördelning och väl formulerade mål har resulterat i en kvalitativ verksamhet, med en lärargrupp som förmedlar stort engagemang och kreativitet till de elever de möter. Undervisningen präglas av dialog mellan lärare och elever, och lusten till lärande står i fokus. Viljan till förbättring och utveckling är påtaglig, vilket

märks i diskussioner och tankar om bland annat kursplaner, könsroller och lärarsamarbeten. Det råder en glad, öppen och kreativ stämning på musikskolan, vilken märks redan vid ett kort besök.

De egna lokalerna är en stor fördel när det gäller undervisningens kvalitet. Det kan också framstå som en nackdel i konkurrens med andra aktörer som bedriver undervisning i grundskolornas lokaler. Den stora kvaliteten i egna välanpassade lokaler skulle kunna framhållas i högre utsträckning, som ett konkurrensmedel. Fler evenemang i musikskolans egna lokaler, som småkonserter och framträdanden under lättsammare former, skulle kunna lyfta fram denna kvalitet.

Studiefremjandets musikverksamhet har många förgreningar och en lång historia. Detta kombinerat med viljan och drivkraften att utvecklas gör att musikskolan bör ha goda förutsättningar att stå stadigt även i konkurrenssituationer.

Referenser

- Kursplaner
- Informationsmaterial om Studiefremjandets musikverksamhet
- Studiefremjandets policydokument, bl a angående personal, alkohol och droger, kränkande särbehandling och arbetsmiljö
- Studiefremjandets verksamhetsplan 2009
- Strategisk plan för Studiefremjandet 2010
- Hemsidan, www.spelamusik.com
- Intervjuer och observationer
- Nacka kommuns kundundersökning

Studiefrämjandets kommentarer till Våga Visa-rapporten

Låt oss direkt uttrycka vår glädje och stolthet över den mycket positiva rapport som observatörsgruppen lämnat.

Vår strävan att sätta eleverna i främsta rummet har varit i fokus och bedömts mer än väl hålla måttet. Detta goda i sig är dock inget vi nöjer oss med; det finns många förbättringsområden. Vårt mål är att vara det bästa alternativet för såväl lärare som elever.

Rapporten pekade ut några förbättringsområden: förbättrad tillgänglighet till Alphyddans lokaler, utveckling av uppspelsmöjligheter, bättre kommunikationsfora gentemot lärare och elever, utvecklade arbetsformer inom instrumentgrupperna, mer fokus på gemensamma kursplaner och den pedagogiska kompetensutvecklingen för lärarna och slutligen att åtgärda den lilla lyhördhet som finns i Finntorpslokalerna.

Vi är tacksamma för att ha fått dessa påpekanden och har redan påbörjat arbetet med att eliminera några förhållanden.

I samband med terminsavslutet i juni kommer vi att lyfta möjligheten för lärarna att påverka planeringen till hösten av såväl uppspelsmöjligheter som tankar om en utvecklad kommunikation mellan lärare och elever, utveckling av arbetsformer i lärolagen och kompetensförsörjningen.

Vi är vidare mycket glada över det erkännande som folkbildningens värdegrunder fått av observatörerna. Det styrker oss i vårt dagliga arbete och i vår strävan att ständigt förbättra förutsättningarna att leva och arbeta mot kända mål och att tillsammans skapa en gemensam plattform som omfattar samtliga anställda.

En genomlysning som denna ger möjlighet till utveckling av kvalitén, vilket är en nödvändighet i det föränderliga samhället. Att den utförts av bredvidstående ser vi som en stor tillgång. Den inspirerar oss till än fler insatser med syftet att öka den musikaliska glädjen för våra elever och lärare.

Vi tackar för det gedigna och engagerade arbetet.

Mvh

Styrelsen och personalen genom Annika Gynning

